

Om het contact een beetje te onderhouden, had ik haar zo nu en dan wat suggesties voor actrices gedaan. Die en die leek me heel geschikt als... of die als de... Er werd beleefd op gereageerd. En op een dag bleek het een gelopen race: dat Esther (53) de oudere Isah zou spelen wist ik al, maar Denise Aznam (35) en de jonge Tara Hetharia (25) waren gecast voor de twee andere hoofdrollen. Denises stem kende ik van de film *Ze noemen me baboe* van Sandra Beerends, haar gestalte had ik tijdens *De tolk van Java* over het toneel zien zweven (ze speelde ook in *De Eeuw*, maar nogal onherkenbaar voor mij). Over Tara hoefde ik me geen enkele zorgen te maken, verzekerde Esther me: die kwam als jong talent kersvers van de toneel-academie en had erg moeten huilen bij lezing van *Lichter dan ik*. Ik begon al wat meer vertrouwen te krijgen in het drie-actrices-concept. Kort hierna mailde Arjen Stuurman mij de publiciteitsfoto van het hele gezelschap. Ik vergrootte de gezichten van de drie vrouwen tot maximaal. En

toen zag ik het: ze hadden precies de gelaatsuitdrukking die bij de hoofdpersoon paste. Tara/Piranti keek open en een tikje brutaal de wereld in – Denise/de jonge Isah eigenzinnig, geraakt door het leven en tegelijkertijd sensueel – en Esther/Isah had de wijze, bijna berustende blik van een vrouw die weliswaar illusies heeft laten varen, maar toch nog liefde bij zich draagt. Plotseling zag ik voor me hoe drie actrices overtuigend één personage konden vertolken.

Betekende dit dat ik mijn kindje eindelijk los durfde te laten, of had ik dat misschien allang gedaan? Een betere vraag zou zijn of het je als schrijver ooit lukt om je boek helemaal los te laten en bewerkingen als volledig losstaand van je eigen werk te beschouwen. Een beetje van jou blijft het namelijk altijd wel, besefte ik toen ik de eerste repetities bijwoonde en flarden uit mijn eigen dialogen herkende. Bij lezing van het script had ik al tevreden geconstateerd dat Esther dicht bij de oorspronkelijke tekst

bleef. Tot zover was dus alles zo goed als hetzelfde. Maar bij de eerste repetitie, toen ik de hele cast en de regisseur voor het eerst ontmoette, onderging ik de sensatie dat door theater een heel andere dimensie aan een verhaal wordt toegevoegd. Een open deur waarschijnlijk, maar ik voelde dat letterlijk zo door me heengaan. En nog steeds is het een groeidiament: door de maquette voor het decor (jullie moeten zelf maar gaan kijken, ik verklap niks), waaruit blijkt dat ontwerper Lidwien van Kempen zich heel goed in de materie heeft verdiept, en de kostuums van Myrthe Groot en Romée Mulder van Guave, die op een moderne manier batik toepassen. Het stuk krijgt er telkens een laagje bij. Het geheel oogt, zeg maar, allesbehalve een tempo doeloe-stillevens in sepia en raakt daardoor juist de kern van wat ik ooit heb opgeschreven. En dan die subtiele gamelanklanken op de achtergrond! Ik zei het laatst al tegen de gerenommeerde actrice: het is of ze mijn boek beter hebben begrepen dan ikzelf. Dit is inmid-

dels mijn nieuwe hobby geworden: vlieg op de muur zijn bij zoveel mogelijk repetities.

De onderlinge band in een toneelgezelschap vind ik altijd betoverend. Dit avontuur gaan ze met z'n allen voor een beperkte periode aan en dat kun je niet halfslachtig doen, deze mensen zijn afhankelijk van elkaars inzet. Ze zijn familie van elkaar geworden en ik, enig kind, voel de oude neiging in me opkomen om mijzelf daar eens lekker tussen te wurmen: ik wil er ook bij horen! Het mooie is: ze laten me toe, deze drie prachtige vrouwen van Indische/Molukse komaf. Ik voel me geen vreemde eend in de bijt als we op een bankje voor een foto zitten te poseren – en als het me ooit nog een keer lukt om Denise en Tara af te leren 'u' tegen mij te zeggen, kan ik me misschien nog gemakkelijker deel voelen van deze *Lichter dan ik*-familie.

Er zijn natuurlijk ook overeenkomsten, los van het feit dat we van njais afstammen: alle vier hebben we ergens een heuse 'prinses' als voormoeder en we kennen allemaal gaten in onze stamboom die wellicht nooit zullen worden opgevuld. Onder de actrices leeft bovendien een unieke gemeenschappelijkheid – ze gebruiken niet per se dezelfde gebaren op het toneel, maar toch zijn ze één. Regisseur Olivier: 'Doordat de rol door drie vrouwen wordt gedeeld, is de hoofdpersoon ook minder eenzaam.' En dat gun je haar wel, al zeg ik het zelf.

Denise vertelde me dat ze na haar rollen in diverse televisieseries, *De tolk van Java* en de film *De Oost* eindelijk het gevoel had dat ze mocht filteren: ze hoefde niet langer op alle voorstellen voor nieuwe producties 'ja' te zeggen. Maar toen ze voor de rol van Isah werd gevraagd, aarzelde ze geen seconde. 'Dit verhaal moet worden verteld', vinden de drie vrouwen die zich met overgave, ik weet er geen beter woord voor, op de vertolking van mijn roman hebben gestort. Dat is toch wel het allergrootste compliment dat zij, of eigenlijk de complete productie, mijn boek kunnen maken. En dat bedoel ik niet als onbescheiden borstklopperij, maar omdat dit verhaal van iederéén kan en mag zijn.

Lichter dan ik:

vanaf 29 september 2021 t/m 28 januari 2022

Voor speellijst: www.korthalsstuurman.nl